

Ett Vägskäl

sammanfattning

av
Herbert E. Douglass

Förkortad version av boken "A Fork in the Road".
Översättning: S. Gundler.
Bibeltexter är, om inget annat anges, hämtade från
Reformationsbibelns online-version mars 2024.

Översatt och publicerad med tillstånd från
Last Generation for Christ Publications
P.O. Box 1011
Ukiah, CA 95482
(805) 729-1754
www.lastgenerationforchrist.org
info@lastgenerationforchrist.org

Om författaren

Herbert E. Douglass, teologie doktor, var författare till tjugofem böcker och hade en framgångsrik karriär som högskoleprofessor vid Pacific Union College, dekanus vid högskolan och rektor vid Atlantic Union College, biträdande redaktör på *Adventist Review*, vice-president på Pacific Press Publishing Association och president på Weimar Institute. Under den avgörande perioden på 1950-talet skrev Douglass kommentarer till fem av banden i *Seventh-day Adventist Bible Commentary* och tjänstgjorde i den stab som redigerade den.

Detta häfte innehåller hans egen ”inside information” av de händelser som ledde adventismen fram till århundradets möjlighet.

Introduktion

Sent år 2003 gavs boken Questions on Doctrine (QOD) åter ut av Andrews University Press med nya historiska kommentarer och en teologisk introduktion av George R. Knight. Boken publicerades ursprungligen år 1957, och som Knight skrev "kvalificerar den sig lätt som den mest splittande boken i Sjundedags Adventistsamfundets historia. En bok som publicerades för att skapa harmoni mellan adventismen och den konservativa protestantismen, ledde till ett utdraget avståndstagande och separation mellan de fraktioner bland adventister som uppstod kring den."¹ Faktum är att Knight skrev att de "laddade frågor" som skapades av QOD har placerat denna bok "mitt i centrum av det adventistiska teologiska samtalet ända sedan 1950-talet och bäddade för fortsatt teologisk spänning."¹ Så rätt han hade! Och enligt många människors uppfattning hade dessa "laddade frågor" aldrig behövt uppstå.²

Historiska problem

I Knights introduktion ger han bakgrunden till de första samtalen mellan adventisternas talesmän och Dr. Donald Grey Barnhouse, Walter Martin och andra personer från den evangelikala kalvinistiska falangen. Deras teologiska världsbild befann sig på en annan planet jämfört med Wesleys och adventisternas teologi. Barnhouse förklarade till exempel att Ellen Whites *Steps to Christ* (Vägen till Kristus) var "fullständigt felaktig"³

Mysteriet för många av oss i Washington under 1950-talet var T.E. Unruhs (Östra Pennsylvania-konferensens

president) brev till Barnhouse där han berömde Barnhouse radioprogram om "rättfärdighet genom tro". Barnhouse position var ljusår från adventisternas tänkesätt före 1957. Frågan var: "Hur var det möjligt att Unruh kunde berömma Barnhouse inställning till 'rättfärdighet genom tro'?" Barnhouse blev lika förbluffad!⁴

Detta brev var början till den märkliga kedja av händelser som ledde till att QOD publicerades.

Unruhs brev fick Martin, en ung man som specialiserat sig på kristna sekter, att besöka Washington i mars 1955 för att höra från adventistledare exakt vad de trodde när det gällde vissa doktriner som Martin hade sagt kännetecknade en sekt. Eftersom de visste att Martin höll på att förbereda ännu en bok, med titeln *The Rise of the Cults* (Kulternas uppkomst), tänkte Leroy E. Froom, W.E. Read och R.A. Anderson att det var bäst att avvärja ett negativt bombnedslag genom att möta det med ett försonande försvar. Ett ädelt mål får vilken ledare som helst!⁵

Det fanns förstås många ämnen som Martin och Barnhouse skulle betrakta som intressanta och annorlunda, men inte nödvändigtvis som kännetecknande för en sekt. Men det fanns fyra saker som de anklagade samfundet för att lära ut: 1) att Kristi försoning inte fullbordades på korset, 2) att frälsning är resultatet av nåd plus laggärningar, 3) att Herren Jesus var en skapad varelse som inte funnits i evighet, och 4) att han tog på sig människans syndiga, fallna natur när han blev människa.⁶

En del av dramat i mitten av 1950-talet utspelades bakom kulisserna. Vi som stod vid sidan och såg på bestämde att vi av olika skäl inte skulle avslöja vissa relevanta fakta om QOD's tillkomst. Huvudskälet var att vi aldrig kunde drömma om att man skulle göra så mycket reklam för boken, med så många gratisexemplar. Vi tänkte att det var bättre att låta hela saken dö ut genom brist på uppmärksamhet.

Vi hade helt fel!

De som var biträdande redaktörer för *Seventh-day Adventist Bible Commentary* hade förmånen att se QOD bearbetas, redigeras, skrivas om och skrivas om igen. Vårt kontor för bibelkommentaren låg på samma våningsplan som Merwin Thurbers, den erfarne redaktören för Review and Herald Publishing Associations böcker. När han hade ett teologiskt problem av något slag brukade han komma till vårt kontor för att rådgöra. Detta var rutinen vecka efter vecka i många månader, medan Thurber försökte stryka mycket i QOD-manuskriptet och redigera resten på ett lämpligt sätt. Till slut ingrep Froom och sa: "Ingen mer redigering. Vi använder det vi har." I det skedet var manuskriptet ungefär hälften av vad de ville ha från början. Vi hade hoppats kunna rädda samfundet från ännu värre pinsamheter och problem, men så blev det inte.

Jag minns det som igår, när en av bibelkommentarens biträdande redaktörer lämnade rummet och kom tillbaka med en handduk över sin vänstra arm och ett handfat med vatten i den andra handen. Vi tvättade alla våra händer, en efter en, och avsade oss formellt all koppling till det manuskript som höll på att växa fram.

Vi, liksom författarna, erkänner att "inget uttalande om Sjundedags Adventistsamfundets trospunkter kan betraktas som officiellt om det inte har antagits av Generalkonferensens generalförsamling som sammankallas vart färde år." Men människors olika uppfattningar blir ofta avgörande. Du kan föreställa dig vår förvåning när vi började se korrekturen till den kommande boken med dess självbelåtna kommentarer, som den som fanns på titelbladet: "Utarbetad av en representativ grupp av sjundedagsadventistledare, bibellärare och redaktörer." På sidorna 8 och 9: "Svaren förbereddes av en grupp ansedda ledare, i nära samråd med

bibellärare, redaktörer och administratörer... Dessa svar representerar vårt samfunds position när det gäller samfundets lära och profetiska tolkning..."

"Således kan denna bok betraktas som verkligt representativ för Sjundedags Adventistsamfundets tro och lära." Dessa uttalanden representerade inte den verklighet som omgav utarbetandet av QOD. Många var bekymrade över bokens inriktning och sa det till författarna. Och många fler som fanns på listan över de 250 "läsarna" återkom aldrig med några kommentarer.

Ändå var det många som trodde att boken inte skulle få så stor betydelse på grund av dess svagheter när det gällde att klart och tydligt framställa vissa doktriner. De valde att vara respektfulla. De visste att författarna måste använda ett språk som hängivna kalvinister åtminstone kunde känna sig bekväma med. De trodde att QOD skulle dö en snabb död eftersom de flesta av våra lärare och pastorer hade fått en annan undervisning om åtminstone två huvudämnen som hängde ihop på ett plågsamt sätt.

Olyckligtvis för alla inblandade, hade man uteslutit

Milian L. Andreasen, "samfundets mest inflytelserika teolog och teologiska författare under sent 1930-tal och under hela 1940-talet, från processen. Det gällde både att formulera svaren och kritiken som riktats mot dem, trots att han generellt hade betraktats som en auktoritet inom flera av de områden som ifrågasatts."⁷

Detta utelämnande blev inte uppenbart förrän QOD publicerades. Vi var förstummade över att en sådan avsiktlig försummelse kunde ha skett. Författarna till QOD, som var specialister inom sina respektive områden, var inte rustade för att spela i samma teologiska liga som Andreasen. "När man ser tillbaka," erkänner Knight, "kan man bara spekulera om vilken annorlunda riktning adventismens historia hade fått om Andreasen hade rådfrågats när det gällde

utarbetandet av adventisternas position angående försö-
ningen, *om* Froom och hans kollegor inte hade varit så kon-
fliktskapande i sin hantering av frågor som hade med Kristi
mänskliga natur att göra och *om* både Froom och Andre-
asen hade haft mildare personligheter.”⁸

År 1957 hade jag orsak att diskutera vissa bibliska ämnen
med Arthur White, chef för Ellen G. White Estate. Han hade
QOD färsk i minnet, bara några veckor efter att den hade
lämnat tryckpressen. Han sa: ”Herb, jag trodde jag skulle dö
när jag försökte framföra mina åsikter för Froom och An-
derson.” Vi trodde fortfarande att QOD snabbt skulle dö
bort och att ju mindre vi sa om boken, desto bättre.

Vad vi inte väntade oss var det crescendo av ledarsidor och
artiklar i *Ministry* som samverkade med en anmärknings-
värt välarrangerad PR-kampanj på arbetarmöten över hela
Nordamerika från 1957 och framåt. Generalkonferensens
nya president, R.R. Figuhr, som nyss kommit från Sydame-
rika, var fångslad av vad som verkade vara en fantastisk be-
drift – att avvärja att Walter Martin identifierade adventis-
ter som en sekt i sin nästa bok. Många kände sig säkra på
att om pastor Branson, Generalkonferensens president
1950-1954, inte hade blivit sjuk och därför dragit tillbaka
sitt namn från valberedningskommittén inför Generalkon-
ferensen 1954, skulle *Questions on Doctrine* kanske aldrig
ha sett dagens ljus.

Inom sju år inträffade det omöjliga! Det var få som läste
QOD, men intrigen var spridd. Vice presidenter, unions-
presidenter och konferens-presidenter var övertygade om
att eventuella missförstånd bara var semantiska. Samfun-
dets arbetare vaggades i allmänhet antingen till sömns eller
gick under jorden för att hämta andan. Men några admi-
nistratörer läste QOD och klargjorde stillsamt sin stånd-
punkt. Det var åtminstone min erfarenhet när jag talade
med flera personer som senare blev Generalkonferensens

vice presidenter och presidenter. De höll tyst en tid eftersom de inte ville verka illojala.

När Andreasen tyckte att det verkade som om författarna till QOD och Generalkonferensens president inte var intresserade av att ta fasta på hans oro, skrev Andreasen öppna brev till samfundsmedlemmar. Det är kanske inte allmänt känt att Andreasen höll med om att mycket av QOD var genuint adventistiskt tänkande. Han "förnekade" inte merparten av QOD.

Teologiska betänkligheter

Andreasen var i första hand bekymrad över de "besvärliga" frågorna – "försoningen" och "Kristi mänskliga natur."⁹

Låt oss ännu en gång se på det problem som Froom och Anderson mötte – det verkade gigantiskt. Froom genomförde till exempel en undersökning bland adventistledare och upptäckte att "nästan alla" trodde att Kristus hade ärvt vår syndiga natur när han blev människa. Dessutom skrev den nyss avgångna presidenten för Generalkonferensen, W.H. Branson, klart och tydligt i 1950 års upplaga av sin *Drama of the Ages* att Kristus i sin inkarnation tog "på sig syndigt kött."¹⁰

Men de outtröttliga Froom och Anderson påbörjade sin offensiv, inte sitt försvar.

- Genom vad som för Knight verkade tyda på "bristande transparens", sa de till Martin att "majoriteten av samfundet alltid hade ansett" att Kristi mänskliga natur "var syndfri, helig och fullkomlig [vilket är sant när man talar om hans syndfria karaktär] men att vissa av samfundets författare vid enstaka tillfällen i tryck hade uttryckt motsatta åsikter, som var fullständigt förkastliga för samfundet i stort. Dessutom förklarade de för Mr. Martin att de

bland sig hade vissa medlemmar i sin 'galna periferi', precis som det finns liknande vildögda och oansvariga personer inom alla delar av den fundamentalistiska kristenheten.”¹¹

- Den ”galna periferin” inkluderade tydligen W.H. Branson, M.L. Andreasen och en hel hop andra författare genom åren, som innehade ansvarsfulla positioner som lärare, pastorer och administratörer.
- De höll Generalkonferensens nya president väl underrättad. I ett av Frooms brev, ett slags ”mea culpa”, erkände han att i QOD ”är en del uttalanden något annorlunda än vad man skulle förvänta sig.”¹² Han fortsatte och menade att deras tillvägagångssätt var nödvändigt med tanke på de evangelikala kristnas bakgrund och inställning.

Om Branson hade varit president hade han förmodligen påpekat att även om författarna använde en annan vokabulär så missade de också ett viktigt tillfälle att klargöra vissa teologiska punkter som adventister länge har ansett vara verkligt bibelbaserade.

QOD's hantering av försoningen

- Ett av Andreasens huvudsakliga klagomål var bristen på tydlighet och ärlighet när författarna försökte torgföra sina svar på Martins frågor, med ett språk som han kunde acceptera. Andreasen framförde inte omedelbart sina betänkligheter för hela samfundet. Istället skrev han privata brev till Generalkonferensens president, och väddjade till honom att han skulle se den stora bilden. Han hade trots allt tilldelats en roll som en del av ”den galna periferin”.

- För somliga av oss verkade det som om både Andreasen och författarna till QOD (plus Generalkonferensens president) talade förbi varandra. I QOD försökte man på sätt och vis att undvika kritik genom att citera adventisternas ståndpunkt när det gällde Kristi verk som medlare, som en del av försoningen – en ståndpunkt som man kan spåra direkt till Bibeln och dess ursprungliga definition av försoningsprocessen (3 Mosebok 4:16-20; 25, 26, 30, 31, 34, 35; 5:9, 10; 7:1-7).

Men den huvudsakliga betoningen i deras svar lade på ett onödigt sätt tyngdpunkten på korset och förminskade på så sätt Kristi lika nödvändiga roll i den himmelska helgedomen – även om det kanske inte var deras avsikt. Adventister hade i många år trott: 1) att ”villkoren för försoningen hade uppfyllts” på korset (*The Desire of Ages*, sid 819/*Messias* sid 762) och 2) att ”den medling som Kristus utför i den himmelska helgedomen är *lika nödvändig för frälsningsplanen som hans död på korset*. Genom sin död på korset påbörjade han det verk som han efter sin uppståndelse for upp till himlen för att fullborda.” (*The Great Controversy*, sid 489/*Från mörker till ljus*, sid 422-423. Kursiv text i citaten tillagd.)

- Andreasen var på sin vakt när det gällde kalvinismens begränsade evangelium, som huvudsakligen koncentrerade Kristi försoningstjänst till korset. Han befarade att adventisternas tvillingfokus på Kristi försonande tjänst både på korset och i den himmelska helgedomen tystades. Många har känt att om Andreasen, med sin odiskutabla teologiska erfarenhet, hade ombetts delta i formuleringen av svar på Martins frågor, skulle den teologiska jämvikten ha segtrat.

QOD's hantering av inkarnationen

Här måste vi återigen lägga märke till Barnhouse, Martins och andra personers kalvinistiska antaganden. Den mänskliga Jesus var "felfri" för dem, det vill säga att han inte kunde synda. Bavinck, en av deras teologiska giganter, skrev att möjligheten att Jesus skulle kunna "synda och falla är en ohygglig idé... För då måste Guds själv ha kunnat synda – vilket är en hädsk tanke."¹³

Därför framstod adventistiska författare under hundra år – och särskilt Ellen White – som hade hävdad att Jesus "tog på sig den fallna, lidande mänskliga naturen som var nedbruten och orenad av synd,"¹⁴ som sekteristiska, vitt skilda från det konventionella kristna tänkesättet.

Froom erkände att några adventister med "ohyggliga uppfattningar," hade fått dessa uppfattningar tryckta, men menade att sådana personer tillhörde adventisternas "galna periferi"! Kom ihåg att Froom och Anderson försökte hitta någon gemensam grund med sina kalvinistiska vänner. De använde språk som "undantagen från de nedärvda lidelser och orenheter som fördärvar Adams biologiska avkomlingar."¹⁵ Och "allt som Jesus tog på sig, allt som han *bar*, oavsett om det var bördan och straffet för våra synder, eller vår mänskliga naturs sjukdomar och svagheter – så tog han på sig och bar allt detta *i vårt ställe*."¹⁶

Rena katolska och kalvinistiska uppfattningar!

Dessa ord: "undantagen" och "i vårt ställe" hade katoliker använt i århundraden för att beskriva Kristi mänsklighet – medan de listigt insisterat på att den genetiska kedjan blockerades med moder Marias obefläckade avlelse. De flesta protestanter utvecklade aldrig någon ny lösning, som de romersk katolska gjorde – de bara filosoferade fram sina uppfattningar utan biblisk grund (sådana uppfattningar som Barnhouse och Martin skulle använda.)

Hur kan vi sammanfatta det som Knight kallade "bristande transparens"¹⁷ när det gällde att försvara den konventionella adventistiska uppfattningen om Jesu mänsklighet?

- De uttalanden av Ellen White som bifogades QOD gav "ett felaktigt intryck gällande Kristi mänskliga natur."¹⁸
- Författarna använde en underrubrik i fetstil: "*Tog syndfri mänsklig natur.*" Som Knight skrev: "den rubriken är problematisk eftersom den antyder att det var Ellen Whites uppfattning, när hon faktiskt mycket eftertryckligt och upprepade gånger slog fast att Kristus tog på sig 'vår syndfulla natur'."¹⁹
- Underliga inslag av påtryckningar var tydliga när författarna skrev (efter att ingående ha förklarat sin tolkning av Ellen Whites uttalanden) "det är i denna betydelse som alla borde förstå Ellen G. Whites skrifter när hon då och då talar om syndfull, fallen och försvagad mänsklig natur." Och vidare, "alla dessa är kraftfulla och övertygande uttalanden, men ingen skulle väl avsiktligt ge dem en innebörd som går tvärt emot vad samma författare har skrivit på andra ställen i sina verk."²⁰ Och det underförstådda svaret på båda dessa påstående verkar vara: "Självklart inte!"
- Senare fick sådana så kallade "balanserande uttalanden" Geoffrey Paxton att år 1977 dra slutsatsen att Ellen White "är en vindflöjel. Hon vänder sig åt det ena hållet och sedan åt det andra hållet, och sedan åt det här hållet igen.... Slutresultatet av att man får att inta alla ståndpunkter blir att man inte intar någon ståndpunkt alls!"²¹
- Det var inte bara så att de uppfattningar som man lyfte fram i citat ofta motsade deras sammanhang, de verkar ha arrangerats på ett sådant sätt att de skulle främja en viss förutfattad mening. Som exempel på hur man förvred sammanhanget, kan vi tänka på ett citat som har använts många gånger sedan 1957: "*Ingen* som såg på det

barnsliga ansiktet som lyste av liv, *kunde säga att Kristus var precis som andra barn. Han var Gud i mänskligt kött.*” Men några få meningar tidigare hade White skrivit: ”Han var inte som alla andra barn. Många barn är missledda och misskötta. Men Josef, och speciellt Maria, framhöll för sina barn att de skulle minnas att Gud var deras Fader. Jesus uppfostrades i enlighet med hans uppdrags helgade karaktär... Han var ett exempel på det som alla barn kan sträva efter att vara, om föräldrar söker Herren mycket enträget, och om barn samarbetar med sina föräldrar. Med sina ord och handlingar visade han öm medkänsla för alla.”²² Vi får en uppfattning av den större bild som White målade när vi läser hela artikeln.

- Här är ett annat exempel där det verkar som om vi ser en noggrant misstolkad innebörd av Ellen White, i ett försök att tvinga fram en ”prelapsarianistisk” ståndpunkt - uppfattningen att Kristus tog på sig människans natur som den var före syndafallet: ”Kristus kallas den andra Adam. I renhet och helighet hade han förbindelse med Gud och var älskad av Gud, och *han började där den första Adam började*. Frivilligt *genomgick han de omständligheter där Adam föll*, och gottgjorde Adams misslyckande.”²³ Lägg märke till QOD’s speciella betoning. Men det fanns mer i det avsnitt som citeras. Nästa mening lyder: ”Men den första Adam var på alla sätt i ett mer fördelaktigt läge än Kristus var.”

Sedan fortsatte White för att visa varför Jesus blev människa efter att mänskligheten hade förfallit: ”I sin mänskliga natur bevarade han sin gudomliga karaktärs renhet. Han levde enligt Guds lag och ärade den i en värld av överträdelse, och han uppenbarade för himlens universum, för Satan och för Adams alla fallna söner och döttrar, att genom hans nåd kan människan hålla Guds lag.

Han kom för att skänka sin egen gudomliga natur, sin egen bild, till den ångerfulla och troende människan.”²⁴

- När de räknade upp sex skäl till att Kristus kom till jorden verkar det som om författarna till QOD utelämnade två av de allra viktigaste: Han kom för att rädda sitt folk från deras synder (Matteus 1:21). Han kom för att bli vårt exempel (1 Petrus brev 2:21). Det hade varit till stor nytta om de hade räknat upp de ytterligare skäl som Ellen White har gett oss.²⁵

Radioaktivt nedfall

Som Knight sa, QOD ”kvalificerar sig lätt som den mest splittrande bok i Sjundedags Adventist-samfundets historia.” Att dokumentera denna splittrande egenskap är enkelt men smärtsamt. De flesta, om inte alla, så kallade ”oliktänkande” eller ”oberoende” grupper som uppstått på senare tid är det direkta resultatet av de uppenbara och underförstådda ställningstaganden som QOD anslöt sig till, när det gällde försoningen och inkarnationen. På två kontinenter var reaktionen omedelbar. De flesta, om inte alla, dessa ”oliktänkande” skulle inte ha existerat idag om inte QOD hade publicerats.

Svävande över den teologiska dimma som QOD gav upphov till, fanns det ”officiella” godkännande som boken fick i den adventistiska världen. Trots att författarna försökte säga att QOD inte var ett ”officiellt” uttalande gällande Sjundedags Adventisternas trospunkter kunde beskrivningen av deras ansträngningar inte döljas.²⁶

Under de år jag var i Washington hörde jag att arbetarna i en viss division i världen ”enhälligt” framhöll QOD’s uttalanden som samfundets officiella ställningstagande. En av våra unga akademiker berättade för mig att han hade

studerat på fyra av vårt samfunds skolor och universitet, och på varje campus betraktades QOD som "officiell".

Det var svårt att svälja QOD's påstående att "det ändå fanns några få, som höll fast vid några av sina tidigare uppfattningar, och ibland kom dessa åsikter i tryck. Men i årtionden har nu samfundet varit praktiskt taget eniga gällande den kristna trons grundläggande sanningar."²⁷ Det uttalandet är för det mesta korrekt, men sannerligen inte när det gäller QOD's behandling av Kristi mänskliga natur eller dess brist på tydlighet när man beskriver helgedomsläran – som båda är enormt viktiga när man tänker på evangeliets syfte.

År 1975 samlades en grupp representanter från oss i Washington som svar på förlaget Review and Herald's begäran om råd gällande nyutgivning av QOD. Generalkonferensens ledning var generellt emot att den trycktes på nytt, grundat på många av de skäl som finns med i detta häfte. Ju mer man granskade boken, desto fastare blev de i sin vägran att trycka boken igen.²⁸

Knight är solklar när han återger Andreasens poäng när han förklarade att QOD var "ett svek för att få erkännande från de evangelikala." Knight noterar: "Tyvärr verkar det finnas inslag av svek i manipulationen av data och i de osanningar som förmedlades till Barnhouse och Martin i ämnet.... Resultatet skulle bli förödande i adventisternas led under de kommande åren. Den officiella adventismen kanske har vunnit erkännande som kristen från den evangelikala världen, men i processen skapades en brytning som inte har läkts på de senaste 50 åren, och som kanske aldrig kommer att läkas."

Men den föreslagna lösningen, att förklara Kristi natur i denna nyligen återigen publicerade QOD, på sid 522, 523, är otillräcklig för att överbrygga klyftan mellan dem som tror att Jesus tog mänsklig natur så som den var innan syndafallet och dem som tror att hans mänskliga natur var som

efter syndafallet. Melvills ståndpunkt kastar inget verkligt ljus över vår Herres mänskliga natur, på det sätt som Whites förklaringar gör i *The Desire of Ages (Messias)* och i alla hennes övriga skrifter när man förstår dem rätt.²⁹

Teologiska problem som behöver diskuteras på nytt

Det finns påståenden i både den ursprungliga QOD's huvudtext och i den återutgiva upplagan som riktigt ber om att bli förtydligade och korrigerade. Dessa problem omfattar:

1. *Att man blandar äpplen och päron.* Exempelvis: "Man kan knappast tolka det så... att Jesus var sjuk eller att han upplevde de svagheter som vår fallna mänskliga natur har ärvt.... Dessa svagheter, skröpligheter, bräckligheter och brister är saker som vi, med vår syndiga och fallna natur, måste bära. För oss är de naturliga, nedärvda, men när han bar dem tog han dem på sig, inte som något som var medfött hos honom, utan han bar dem som vår ställföreträdare. Han bar dem i sin fullkomliga och syndfria natur. Vi poängterar återigen, Kristus bar allt detta som vår ställföreträdare, precis som han bar allas våra missgärningar som vår ställföreträdare."³⁰ "Ändå var han Gud, och var undantagen de nedärvda lustar och orenheter som fördärvar Adams biologiska avkomlingar."³¹ Men adventister har aldrig hävdats att Jesus någonsin syndade, eller att han ärvde onda, fördärvade "lustar och orenheter." Att antyda något sådant är att förvrida diskussionen genom att argumentera mot något som ingen påstått, i syfte att få motståndarens ståndpunkt att framstå som orimlig! Adventisternas ståndpunkt under de första hundra åren var fast grundad på bibliska uttalanden som Hebreerbrevet 2:14-18; 4:14-16; 5:7-9;

Romarbrevet 1:1-3; 8:3, 4; 2 Petrus brev 2:21; Uppenbarelseboken 3:21.

Denna bibliska grund är kärnan i Ellen Whites förståelse av Kristi mänskliga natur och står i skarp kontrast mot QOD's ståndpunkt som beskrivs ovan. Exempelvis: "Det skulle ha varit en nästan gränslös förödmjukelse för Guds Son att ta på sig människans natur, till och med när Adam stod i sin oskuld i Eden. Men Jesus tog emot mänsklig natur när mänskligheten hade försvagats genom fyratusen år av synd. Som varje Adams barn accepterade han resultatet av ärftlighetslagarna. Vad dessa resultat var syns i hans jordiska förfäders historia. Han kom med ett sådant arv för att dela våra sorger och frestelser, och för att ge oss förebilden för ett syndfritt liv. Satan hatade Kristus i himlen på grund av hans ställning i Guds tronsalar. Han hatade honom ännu mer när han själv blev avsatt. Han hatade honom som förband sig att rädda en mänsklighet som bestod av syndare. Ändå lät Gud sin Son komma som ett hjälplöst spädbarn, underkastad mänsklig svaghet, till den värld där Satan gjorde anspråk på herravälde. Han tillät att han mötte livets faror tillsammans med varje människa, för att utkämpa striden så som varje människobarn måste utkämpa den, med risk att misslyckas och gå förlorad för evigt."³² I hela Whites bok *The Desire of Ages (Messias)* finns många uttalanden som bara gör ovanstående text ännu tydligare.

2. *Hermeneutik*. En av huvudprinciperna när man uttolkar text är att låta författaren tolka sig själv. Dessutom, författaren kan bäst klargöra sin ståndpunkt i en bok som är avsedd att klargöra alla aspekter av författarens tankegångar. När en författare under sextio år har skrivit om ett ämne borde man inte bli förvånad om man hittar uttalanden som tagit ur brev, dagböcker och allmänna

manuskript som kan verka motsägelsefulla. Men när den som studerar har förstått avsikten med ett brev och har tillgång till hela dagboken eller manuskriptet försvinner dessa diskrepanser som rimfrost i solen. Med andra ord, *The Desire of Ages (Messias)* borde utgöra syratestet för Ellen Whites kristologi, och alla andra uttalanden borde bedömas utifrån den boken.

3. *Modus operandi*. När det gällde sådana ämnen som "De tio buden," Sabbaten och morallagen," "Akademiska resonemang som leder fram till 1844," "Asasels innebörd," "Den förundersökande domen," "Människans tillstånd i döden" och "Den villkorliga odödlighetens förkämpar" använde QOD's författare en mängd författare som inte var adventister för att komplettera och stärka sina läromässiga ställningstaganden.

Det ironiska med att använda sig av en sådan metod är att man skulle kunna samla ihop ett lika stort antal författare som inte är adventister, utom kalvinistiska författare, för att stödja den historiska adventistiska ståndpunkten om vad som menas med Kristi "syndiga, fallna natur." Varför hänvisar man inte till böcker skrivna av Harry Johnson, Karl Barth, T.F. Torrance, Nels Ferré, C.E. Cranfield, Harold Roberts, Lesslie Newbigin, Anders Nygren, C.K. Barrett och Oscar Cullman, till att börja med?

Sådana akademiker ansluter sig klart och tydligt till Nya Testamentets ståndpunkt, att Jesus var "sann människa," och blev samma sorts person som han kom för att återlösa, inte bara i sin död utan under hela sitt liv, att han ärvde fallen, syndfull natur som gör synd mycket sannolik, men att han inte gav efter för den tendensen (Johannes 5:17, 18; Markus 4:26 etc.). Hans eget jag, hans fläckfria vilja, gav aldrig efter för den nedärvda dragningen till synd. Vid varje tillfälle använde han sin energi och

viljestyrka för att övervinna alla syndiga tendenser och att göra sin himmelske Faders vilja.

Med andra ord, bibelns författare och Ellen White ansåg att det som allmänt betraktades som "arvsynd" av andra, faktiskt var den allmänt utbredda tendensen i den mänskliga naturen, att främja själviska intressen. Jesus delade denna vanliga egenskap med mänskligheten, men han förblev den obefläckade Förebilden för oss alla (Uppenbarelseboken 3:21) – han förblev syndfri. "Ske inte min vilja, utan din" var hans livs valspråk (Lukas 22:42).

4. *Att skilja mellan olika termer.* Det är till exempel viktigt att nog skilja på termer som "syndiga benägenheter" och "benägenheter till synd", mellan "nedärvda passioner" och "onda, fördärvade passioner" och mellan "den lägre" och den "högre naturen". Utrymmet här tillåter inte en fullständig utläggning om skillnaden mellan dessa termer. Men vi borde låta en författare själv berätta för oss vad hon menar, genom att låta hennes egen användning definiera hennes egna termer.
5. Jesus hade alla naturliga begär och passioner som ett barn,³³ en tonåring eller en vuxen har – samma längtan, impulser och passioner som är vanliga hos alla människor och som Ellen White avsåg när hon skrev om aposteln Paulus: "Orden: 'jag disciplinerar min kropp,' betyder bokstavligen att genom hård disciplin hålla begär, impulser och passioner tillbaka."³⁴ Jesus tillät dem aldrig att bli "onda och fördärvade passioner". Genom att hela tiden låta sin vilja underkastas Faderns vilja tillät han aldrig sig själv att ge efter för syndiga njutningar från någon av dessa naturliga passioner (Lukas 22:42). "Kristus levde ju inte sig själv till behag" (Romarbrevet 15:3). Jesus tog våra nedärvda tendenser till det som är ont men han valde alltid att stå emot dem. "Han samtyckte

inte till synden. Han gav inte efter för frestelsen ens genom en enda tanke.”³⁵ Han har ”medlidande med våra svagheter” eftersom han ”har varit frestad i *allt* liksom vi, fast utan synd” (Hebreerbrevet 4:15, kursivering tilllagd).³⁶

Allt betyder *allt*!

Kristi högre natur bestod, liksom vår, av de ”ädlare krafterna” – intellektet, ”förnuftets kungliga makt,” förmågan att välja och vilja.³⁷ Hans lägre natur bestod av mänskliga passioner som, om de inte kontrolleras av de högre krafterna och oavbrutet underkastas Gud, skulle sträva mot själviska och njutningsfulla mål. Skillnaden mellan Jesus och oss är att denna oavbrutna underkastelse under hans Fader förhindrade att han blev oren. Han var oförfädd.

Ellen Whites insiktsfulla kommentarer är många. När hon talar om dem som är missmodiga och som säger: ”Mina böner är så blandade med onda tankar att Herren inte kommer att höra dem”, säger hon: ”Dessa idéer kommer från Satan. I sin mänskliga natur mötte Kristus dessa frestelser och stod emot dem, och han vet hur han ska bistå dem som frestas på detta sätt.”³⁸

”dina *passioner* och *begär* kan kontrolleras av förnuftet... Våra naturliga benägenheter måste kontrolleras, annars kan vi aldrig segra så *som Kristus segrade*.³⁹

”...gav människor förmåga att med de högre krafterna kontrollera alla sina benägenheter...”⁴⁰

Det finns mängder av sådana uttalanden.^{41 42}

4. *Andra bekymmersamma områden.* Den nytryckta QOD tar upp andra frågor som fortfarande kan kräva en öppen diskussion. En del av dessa finns i tillägget på sidorna 516-529. Författaren till tillägget, som har en grå inramning, hade helt rätt: ”Den logiska slutsatsen utifrån den tron var att om Kristus var precis som vi, men ändå levde

ett syndfritt liv, då måste andra människor också göra det – speciellt de som lever i den sista generationen... [Denna lära] blev vad majoriteten av sjundedagsadventister under den första halvan av 1900-talet trodde. Den läran var så allmänt accepterad att man inte längre behövde argumentera för den i adventistlitteratur. Den var accepterad som fakta. Det var på den läran som M.L. Andreasen skulle bygga sin teologi om den sista generationen.”⁴³

- Detta är det tydliga yttrandet om varför QOD var så ”ladad”! QOD motsade direkt många år av adventistisk kristologi som hade varit en klippa för förståelse och personlig förtröstan bland pastorer och lekmän.
- Denna ”allmänt accepterade” förståelse av Kristi mänskliga natur var inget som Andreasen hade uppfunnit - Andreasen, en enastående utforskare av Ellen Whites tankegångar, drog slutsatser utifrån Bibeln och hennes skrifter. Andreasen var bara en av många tusen pastorer och lärare som hade kommit fram till just de slutsatser som var ”accepterade som fakta” ända tills QOD publicerades.
- Idén att Ellen Whites förståelse av Kristi mänskliga natur var hämtad från hennes läsning av Henry Melvills verk är taget ur luften. Bara för att hon strök under vissa stycken i Melvill’s bok innebär inte det att hon köpte hans argument, inte mer än jag håller med författarna av de många böcker som jag gör understrykningar i. Hon kunde lätt använda vissa fraser utan att låna författarens allmänna åsikt. Detta så kallade Melvill-samband dyker inte upp i tankarna hos dem som ägnar en liten stund åt att lägga märke till hur White själv använde orden ”benägenheter”, ”drifter”, ”svagheter” osv.
- Idén att ”två helt skilda adventistiska förståelser av Kristi mänskliga natur inom adventismen” (Adams natur före

syndafallet kontra Adams natur efter syndafallet) har florerat sedan 1890-talet, återstår att bevisa. Att påstå att alla andra författare utom Ellen White befann sig i något av dessa läger och att Ellen White befann sig i ett tredje, ”osynligt” läger, framstår som ett märkligt yttrande. De omedelbara exemplen på denna nya ”ståndpunkt” följer exakt det mönster som finns i QOD från 1957, när man misshandlar Ellen Whites skrifter.⁴⁴

- Konceptet om ”den sista generationen” (den generation som förväntansfullt väntar på Kristi återkomst medan de samarbetar med honom för att anförtros hans sigill – se Uppenbarelseboken kapitel 7) är det utmärkande draget i Ellen Whites eskatologi när hon reflekterar över många olika teman i bibeln. Dessutom tyder historien på att denna teologi representerar den konsensus som funnits i adventisternas tro under större delen av vår historia som samfund. Georg Paxton konstaterade faktiskt att ”läran om den sista generationens fullkomnande ligger nära adventistteologins hjärta.”⁴⁵

5. *Det andra ämnet som allvarligt splittrade Adventist-samfundet efter det sena 1950-talet var frågan om rättfärdighet genom tro.*

Evangelikala kristna som såg på, lade märke till att när vi nått 1970-talet hade vårt samfund delats upp i ”Traditionella Adventister” – de som försvarade ståndpunkter som var ”accepterade fakta” innan QOD – och ”Evangelikala Adventister” som betonade den så kallade reformations-uppfattningen av rättfärdighet genom tro.⁴⁶

Denna ”evangelikala” uppfattning innebar underförstått att man avvisade 1) adventistmens tydliga uppfattning om en förundersökande dom och 2) sambandet mellan renandet av den himmelska helgedomen och renandet av själens tempel i de troende, vilket kulminerar i prövningstidens avslutande.

Genom att minimera de ”fundamentala”⁴⁷ aspekterna av försoningen som ingår i läran om den himmelska helgedomen, riktades strålkastarljuset huvudsakligen på korset. När man förlorar detta dubbla fokus blir det bibliska konceptet om rättfärdighet genom tro allvarligt skadat. På det genuina evangelie-trädet är allt sammankopplat med det övriga. När man kompromissar beträffande en aspekt av evangeliets sanning kommer många andra doktriner att bli nedfläckade.

Ett begränsat evangelium där rättfärdighet genom tro bara fokuserar på korset, är som en fågel som försöker flyga med bara en vinge!

7. *En del av nedfallet efter 1957 är den nedlåtande behandlingen av Ellen Whites verksamhet.*

De invecklade ansträngningarna att citera henne som auktoritet för ståndpunkter som hon aldrig haft, gav många människor intrycket att hon var en ”kappvänder”. Som Paxton noterade: ”Den slutliga effekten av att fås att inta alla ståndpunkter blir att man inte intar någon ståndpunkt alls!”⁴⁸

Så på senare tid har Ellen White alltför ofta avfärdats som en andakts-författare, inte en teologisk vägvisare. Men i alla hennes skrifter sätter hon hela tiden ihop tvillingdoktrinen om Kristus som ”ett försoningsoffer och en allsmäktig Medlare” – den sanning som Satan ”hatar” (*The Great Controversy* sid 488/*Från mörker till ljus*, sid 422). Denna teologiska tydlighet var ett obekvämt hinder när det gällde att upprätthålla de ståndpunkt som man intagit i QOD. Och när man fördunklade hennes insikt var detta ett tragiskt steg mot att separera dessa odelbara sanningar.

Detta nedtystande av sambandet mellan vår Herres medlande verk och hans död på korset öppnade dörren för en

begränsad förståelse av att förklaras rättfärdig och helgelse – en separation som har gjort adventistförsamlingar förvirrade och vilseledda under alla år sedan dess.

En djupare läxa att lära

Det som verkar vara ett outtalat, djupare problem med QOD är det som lämnades osagt. Martin och Barnhouse var ansedda evangelikala teologer även om de arbetade med andra, huvudsakligen kalvinistiska, antaganden. Men de kunde tänka teologiskt. Vilket fantastiskt tillfälle det skulle ha varit för adventister att använda sig av lika tränade hjärnor för att visa varför adventister har en speciell förståelse av soteriologi, kristologi och eskatologi!

Som Hiskia,⁴⁹ som misslyckades med att visa babylonierna sin rika skatt av sanning, så missade vi det förra århundradets största tillfälle att ge en glimt av de speciella och stora sanningar som Gud gav sitt folk, återstoden, för att förbereda en sista generation av troende för att möta Kristus vid hans härliga andra ankomst.

Årtionden av splittring kan nu spåras tillbaka till QOD. Händelserna kring publiceringen och den seismiska teologiska förskjutning som blev följden är inte längre något mysterium. Det var då, nu är nu. Hur ska det bli i våra dagar? Vad kommer vi att göra med denna sanningens skatt som anförtrotts oss?

¹*Seventh-day Adventists Answer Questions on Doctrine*, utgåva med kommentarer, (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2003), p. xiii. Formatet i den nya utgåvan är användbart, med alla kommentarer i grått.

² *Ibid.* p. xi.

³ *Ibid.* p. xiii. Open citation.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.* p. xiv.

⁶ *Ibid.*

⁷ *Ibid.* p. xviii.

⁸ *Ibid.* p. xxvi (betoning i originalet). Jag hade det ovanliga nöjet att känna Dr. Froom och Dr. Anderson personligen. En lång tid efter att Dr. Froom hade gått i pension, medan jag var biträdande redaktör på *Adventist Review* på 1970-talet, brukade han sitta på mitt kontor, gång efter gång, för att diskutera teologiska ämnen. Samtidigt hade han läst ett antal av mina ledarsidor som motsade hans ståndpunkter i QOD. Vi var vänner och lät inte teologiska skillnader förgifta vår vänskap. År 1974 var jag en av de allra sista personerna som strök hans hand strax innan han dog i Sligo Gardens Nursing Home, Takoma Park.

I många år efter att Dr. Anderson hade dragit sig tillbaka till sin lägenhet i Loma Linda, brukade jag se fram emot hans telefonsamtal. De frågor som han ofta ställde lät så här: "Herb, vad är det som händer med vårt samfund?" Vi fortsatte i många år fram till hans död 1985. Det verkade som om de båda ångrade konsekvenserna av sitt arbete på 1950-talet, något som de inte hade avsett.

⁹ *Ibid.* p. xv.

¹⁰ *Ibid.* År 1953 hade Branson ändrat sitt uttalande om "syndigt kött" litet grann för att hålla fred, medan han fortfarande visste att Ellen White använde detta uttryck många gånger.

¹¹ *Ibid.* p. xvi.

¹² *Ibid.*

¹³ G.C. Berkouwer, *The Person of Christ*, (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1954), sid. 259.

¹⁴ *The Youth's Instructor*, Dec. 20, 1900; *Review and Herald*, 15 december 1896; 29 september 1896.

¹⁵ QOD, sid. 383 (1957).

¹⁶ *Ibid.* sid. 61, 62, 59 (betoning i originalet).

¹⁷ *Ibid.* sid. xv (Andrews University Press utgåva med kommentarer).

¹⁸ *Ibid.* sid. xxx.

¹⁹ *Ibid.* sid. xvi. Jag kommer mycket väl ihåg den tiden 1970 när jag till slut fick möjlighet att granska QOD's referenser. Som biträdande redaktör på *Review and Herald* hade jag lyxen att kunna göra efterforskningar i förlagets fantastiska bibliotek. Jag började läsa sammanhanget kring varje uttalande i QOD som verkade noga utvalda av någon som försökte betona en speciell synsätt. Ett efter ett brukade jag ta dessa uttalanden till Kenneth H. Wood, huvudredaktören, och vi stirrade förbluffade på någon människas anmärkningsvärda nonchalans inför sammanhanget. Denna samling av manipulerade citat har sedan dess blivit vapenfabrik för lärare, pastorer och författare som förlitade sig på denna samling för sin förståelse av Kristi mänskliga natur, och som på detta vis missade den stora bilden.

²⁰ *Ibid.* sid. 60 (1957).

²¹ Geoffrey Paxton, *The Shaking of Adventism* (Wilmington, Delaware: Zenith Publishers, Inc., 1977), sid. 156.

²² I QOD, sid. 649 (1957, betoning i originalet). gavs en del av denna artikel åter ut. Men studera artikeln mer i *The Youth's Instructor*, 8 september 1898.

²³ QOD, sid. 650 (1957, betoning in original).

²⁴ *The Youth's Instructor*, 2 juni 1898.

²⁵ Se Herbert E. Douglass, *God At Risk* (Roseville, CA; Amazing Facts, 2004), sid. 440–453.

²⁶ QOD, sid. 8, 9 (1957).

²⁷ *Ibid.*, sid. 30, 31.

²⁸ Samma år kom en uppmaning att åter publicera L.E. Frooms *Movement of Destiny* (1971). Återigen behandlades frågan av en grupp representanter. Återigen publicerades *Movement of Destiny* inte på nytt, eftersom den innehöll ett antal påståenden som var tveksamma och vilseledande. Utrymmet här tillåter inte en recension av denna bok.

²⁹ Somliga har förutsatt att Ellen White höll med Henry Melvill (1798–1871), en anglikansk predikant vars skrifter hon hade i sitt bibliotek och som hon gjort understrykningar i (som hon gjorde i böcker av andra författare). Melvill lärde ut att den *fallna* mänskliga naturen hade två karaktärsdrag: oskyldiga svagheter och syndiga benägenheter, och att Jesus tog de förstnämnda men inte de sistnämnda. Denna ”lösning” på kontroversen mellan dem som tror att Jesus hade Adams natur före syndafallet och dem som tror att han hade människans natur efter syndafallet är problematisk eftersom Ellen White aldrig använde termen ”oskyldiga svagheter”. Hon använde ordet ”svagheter” i betydelsen att ”Under fyra tusen år hade mänsklighetens fysiska styrka, mentala kraft och moral avtagit. Och Kristus tog på sig *den degenererade mänsklighetens svagheter*. Endast på det viset kunde han rädda människan ur djupet av hennes förfall.” *The Desire of Ages*, sid 117 (kursivering tillagd).

³⁰ QOD, sid. 59, 60.

³¹ *Ibid.*, sid. 383.

³² *The Desire of Ages*, sid. 49.

³³ ”Kristi ord uppmuntrar föräldrar att komma med sina små till Jesus. De kan vara egensinniga och ha samma passioner som människor har, men det borde inte hindra oss från att komma med dem till Kristus. Han välsignade barn som

styrdes av passioner som var som hans egna.” (*Signs of the Times*, 9 april 1896, kursivering tillagd).

³⁴ *The Acts of the Apostles*, sid. 314. (*Genom vatten och eld*, sid xxx).

³⁵ *The Desire of Ages*, sid. 123. (*Messias*, sid 106).

³⁶ En av de bästa böcker som finns om detta ämne är J.R. Zurcher, *Touched With Our Feelings: A Historical Survey of Adventist Thought on the Human Nature of Christ* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Assn, 1999).

³⁷ *Ministry of Healing*, sid. 130. (*Hälsa för hela människan*, sid 100)

³⁸ *Signs of the Times*, 18 november 1903; Se även *Selected Messages*, bok 1, sid. 408; Manuscript 1, 1892 i *Manuscript Releases*, band. VI, sid. 334–343.

³⁹ *Testimonies for the Church*, band 4, sid. 235 (kursivering tillagd).

⁴⁰ *Testimonies for the Church*, band. 3, sid. 491.

⁴¹ För ett utmärkt studium av termerna *passions* (passioner) och *propensities* (benägenheter), se *The Word Was Made Flesh: 100 Years of SDA Christology*, av Ralph Larson, speciellt kapitel ”VII. A Word Study: Passions and Propensities in the Writings of Ellen White” som börjar på sid 22.

⁴² Se *Manuscript Releases*, band 16, sid 182, 183 för en tydlig definition av skillnaden mellan ”moraliskt fördärvade benägenheter” och ”fallen men inte moraliskt fördärvad”.

⁴³ QOD Upplaga med kommentarer, sid. 518, 519.

⁴⁴ Frågan om Adventistsamfundets historiska ståndpunkt gällande Kristi inkarnation har besvarats på ett begripligt sätt i Ralph Larsons grundligt dokumenterade volym, *The Word Was Made Flesh: 100 Years of SDA Christology*.

⁴⁵ Paxton, *The Shaking of Adventism*, sid 114

⁴⁶ Kenneth R. Samples, "From Controversy to Crisis: An Updated Assessment of Seventh-day Adventism," *Christian Research Journal*, sommaren 1988, sid 9.

⁴⁷ *The Great Controversy*, sid 489 (*Från mörker till ljus*, sid 422-423).

⁴⁸ Paxton, *The Shaking of Adventism*, sid 156

⁴⁹ Jesaja kapitel 39